

UNIVERSITATEA DE VEST
"VASILE GOLDIȘ"
din ARAD

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА
ТА ПОРІВНЯЛЬНОГО ПРАВОЗНАВСТВА
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА КРАЇН ЄВРОПИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПРАВОСУДДЯ
АСОЦІАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ОСВІТНЬОГО
ТА НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В. ГОЛДІША
(М. АРАД, РУМУНІЯ)**

Освіта та наука в умовах війни: конституційно-правові стандарти та сучасні українські реалії

Матеріали міжнародного круглого столу

22 вересня 2022 р.

Ужгород • 2022

Макарчук Віталій Володимирович

кандидат юридичних наук

доцент кафедри конституційного права

та теоретико-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

КЛАСИФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Найбільш релевантною класифікацією є поділ адміністративних процедур реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони на підставі аналізу чинного безпекового законодавства. Аналіз якого дозволив нам виокремити види адміністративних процедур у зазначеній сфері залежно від певних класифікаційних ознак.

Так, існують адміністративні процедури в залежності від сфер діяльності органів державної влади та сил безпеки і оборони: процедури реалізації державної політики у сфері національної безпеки та у сфері оборони.

Також є внутрішні адміністративні процедури (ті, що визначають правила організації конкретного державного органу: структуру, кадрові питання, форми і методи діяльності) та зовнішні (правила взаємодії, як між силами безпеки і оборони, так і

взаємодію останніх із громадськістю та іншими органами державної влади).

В залежності від видів загроз виділяють адміністративні процедури реалізації державної політики у сферах національної безпеки і оборони, які спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо.

Але найбільш законодавчо врегульовані адміністративні процедури за функціональною визначеністю, так існують: публічно-сервісні (дозвільні, реєстраційні, ліцензійні, акредитаційні, погоджувальні тощо); контрольно-наглядові; моніторингові; інформаційно-аналітичні, координаційні тощо.

Також хотілось би відмітити на яких принципах базуються адміністративні процедури при реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони України. До загальних відносяться: 1) верховенства права, у тому числі законності та юридичної визначеності; 2) стабільності; 3) рівності перед законом; 4) відкритості та прозорості; 5) оперативності та своєчасності; 6) доступності інформації про надання адміністративних послуг; 7) захищеності персональних даних; 8) раціональної мінімізації кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг; 9) неупередженості та справедливості; 10) доступності та зручності для суб'єктів звернень

[1]. До спеціальних: 1) дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки і оборони та застосуванням сили; 2) дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, міждержавних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки; 3) розвиток сектору безпеки і оборони як основного інструменту реалізації державної політики у сферах національної безпеки і оборони [2].

Як бачимо, законодавець приділяє значну увагу закріпленню та визначенню принципів адміністративної процедури. Враховуючи особливості організації та реалізації адміністративної процедури різного спрямування, слід відзначити, що основним завданням як науки, так і практики є впровадження демократичних принципів у практичну діяльність органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів адміністративної процедури. Зазначене дозволить захистити права і законні інтереси особи у відносинах з державою, сприятиме обмеженню проявів бюрократизму, свавілля та корупції з боку службовців, підвищить ефективність роботи органів влади [3, с. 94].

Крім зазначеного необхідно зазначити, що принципи та правила здійснення адміністративної процедури прямо впливають на ефективність реалізації державної політики у сфері національної

безпеки і оборони. «Погане управління виникає, коли державний орган не діє відповідно до правила чи принципу, які є для нього обов'язковими» [4, с. 14] – таке визначення надане Євроомбудсменом (European Ombudsman) у звіті 1997 року. У преамбулі Типові правила адміністративної процедури ЄС [5, с. 47] названо два принципи: принцип верховенства права та принцип належного управління. Ці два принципи та інші пов'язані з ними принципи адміністративного права ЄС мають враховуватись вітчизняними державними органами влади при здійсненні адміністративних процедур.

Ми не будемо деталізувати особливості європейського права щодо сутності, особливостей та видів адміністративних процедур лише зазначимо, що правила і принципи з яких складаються адміністративні процедури ЄС не існують у вакуумі; вони також не є унікальними. Правові системи в усьому світі стикаються з подібними труднощами, коли йдеться про організацію адміністративної реалізації державної політики. Натхнення можна черпати з багатьох законів держав-членів про адміністративні процедури, але жодна модель не повинна імплементуватися повністю, а треба враховувати національні особливості кожної країни.

Отже, правила адміністративних процедур мають бути розроблені таким чином, щоб однаково максимізувати подвійні цілі

адміністративного права: забезпечити, щоб відповідні документи сприяли ефективному виконанню державних обов'язків та водночас захищали права осіб. Проблематика адміністративної процедури є досі відкритим питанням теоретичного та законодавчого рівнів. У контексті реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони адміністративна процедура визначена нами як визначений адміністративно-процедурними нормами порядок реалізації суб'єктами сектору безпеки і оборони конкретного напрямку державної політики у цій сфері.

Література:

1. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI: станом на 19 лют. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 19.09.2022).
2. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII: станом на 15 черв. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 19.09.2022).
3. Соловйова О. М. Щодо принципів адміністративної процедури. *Адміністративна процедура: особливості формування української концепції*: матеріали Круглого столу, 15 вер. 2017 р.

Харків : Національна академія правових наук України, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2017. 112 с.

4. Gnes M. Basic principles of administrative procedure according to EU law and their influence on national administrative procedural laws. *EJTN administrative law training - Changing Administrative Law Procedures in Europe*. 2019. 53 p. URL: <https://www.ejtn.eu/PageFiles/18281/GnesEjtn14Nov2019.pdf> (date of access: 19.09.2022).

5. Hofmann H. C. H., Schneider J.-P., Ziller J. The Research Network on European Administrative Law's Project on EU Administrative Procedure – Its Concepts, Approaches and Results. *Review of European Administrative Law*. 2015. Vol. 7, no. 2. P. 45–64.

URL: <https://doi.org/10.7590/187479814x14186465137988> (date of access: 19.09.2022).

- ✓ **Коваленко Л.П., Коваленко Б.В.** – Управління системою суб'єктів протидії злочинності в умовах воєнного стану 81-86;
- ✓ **Козадаєв В.С.** - Принципи цивільного права та загальні засади цивільного законодавства: теоретичні підходи та правове регулювання 87-97;
- ✓ **Макарчук В.В.** - Класифікація адміністративних процедур при реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони 98-103;
- ✓ **Маруховська-Картунова О.О.** – Роль конфліктології у формуванні етноконфліктологічних компетентностей студентів у контексті «концепції забезпечення національної системи стійкості» 104-111;
- ✓ **Мельничук О.Ф.** - Конституційно-правове забезпечення права на освіту в умовах війни 112-118;
- ✓ **Мулик А.К.** – Види комплаєнсу в сфері банківської діяльності 119-126;
- ✓ **Пархоменко Н.М.** – Академічна наука в умовах війни 127-133;
- ✓ **Продан В.І.** – Адаптація освітньої політики до надзвичайних умов сьогодення 134-141;
- ✓ **Токунова А.В., Бай О.С.** Повага бізнесу до прав людини як частина таксономії сталого інвестування єс: значення для України 142-148;
- ✓ **Шуліка В.І.** – Особливості управління пенітенціарними установами Англії, Північної Ірландії, Шотландії та Уельсу (порівняльна характеристика) 149 -158.